СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 160. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 13. липня, 1926.

VOL. XXXIV. No. 160. Jersey City, N. J., Tuesday, July 13. 1926. THREE CENTS

ВИБУХ ВЕЛИКОГО МАГАЗИНУ ПОРОХУ

ДОВЕР, Ню Джерзі, 11. липня. — Вчора коло 5 години вечером ударив грім у магазин пороху американської фльоти в Лейк Денмарк, Ню Джерзі, 5 миль віділля на північ. Від пороху занялися магазини бомб і великих гарматних куль, які вибухали опісля через цілу добу.

Наслідки вибуху просто страшні. Шкода для фльоти виносить близько сто міліонів долярів. Шкоди для цивільного населення ще не обчислені. Досі найдено й розпізнано 10 трупів, але побоюються, що жертв є богато більше. Ранених найдено цілі сотки.

З огляду на те, що дальші вибухи ще не виключені, довколичні села й місточка опорожнюються. Американський Червоний Хрест вислав допомогу потерпівшим через вибух.

Очевидці, які бачили вибух магазину пороху, описують, що він вилетів у воздух як одна велика огненна куля.

ДОБУВАЮТЬ ТІЛА ЗІ ЗАТОПЛЕНОЇ ПІДВОДНОЇ ЛОДКИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 11. липня. — В нюйорськім воєннім доку отворено нині нутро підводної лодки „Ес-фифті-вон", яка затонула була минувшого вересня недалеко від Блок Айленда, зударившися з кораблем Сити оф Ровм, і добуто з нього тіла находячихся там моряків, які затонули з нею. Разом добуто й розпізнано 13 тіл, і їх зараз вислано до родин на похорони.

При тому показалося, що 6 моряків підводної лодки, в тому числі й капітан лодки, не погиб у лодці. Прийшлося зробити з того заключення, що сі моряки підчас катастрофи були на покладі лодки й потонули в морських филях поза лодкою.

КУЛИДЖ ПРОТИ ДОЗА.

ПОЛ СМИТС, Ню Йорк, 11. липня. — Президент Кулидж у розмові з провідниками републиканської партії заявився проти кампанії віцепрезидента Доза за зміною регуляміну палати сенату. На думку Кулиджа, така зміна може легко викликати сварку в партії та ослабити її з великою шкодою для конгресової програми партії.

МЕКСИКО ПОЧИНАЄ СЛІДСТВО ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОГО КОНЗУЛЯ.

МЕКСИКО, 10. липня. — Мексиканське міністерство нутрішних справ постановило перевести слідство проти бувшого американського конзуля в Мексику Томсона, котрий мав забрати з Мексика безправно найріжнійші історичні памятки та віддати їх до ріжних американських музеїв.

ФОРД ВИБУДУВАВ ВЕЛИКУ ЛІТАЮЧУ МАШИНУ.

ДІТРОЙТ, Мишиген, 10. липня. — Нині пробовано тут величезний літак, заосмотрений трома сильними машинами, який має мати 8 крісел для пасажирів, а який мають уживати до торговельних тур. Проби вдалися добре, і перша летнича тура має початися дня 7. серпня.

СМЕРТЬ ДИТИНИ ВІД СМОЛИ.

НАЙЕГРА ФОЛС, Ню Йорк, 10. липня. — В місцевому шпиталі померла півчверта-річна дитина місцевого робітника Олірі, котра минувшої середи наїлася смоли. Дитина зараз дістала сильних корчів жолудка, а лікарська поміч її нічого не помогла.

ЖІНКИ НАКЛАДАЮТЬ БОЙКОТ НА МІСТО.

НАЙЕК, Ню Йорк, 10. липня. — Жінки близького села Гренд Вію оголосили на масовім вічу байкот всіх крамниць сього міста. Причиною бойкоту було те, що пожарна сторожа міста Найеку не схотіла недавно тому їхати гасити огонь до того села. Жінки села кажуть, що вони будуть бойкотувати купців міста так довго, поки пожарна сторожа не пообіцяє змінити на будуче своє рішенне.

ВИБУХ ЗБІРНИКА СОДИ.

БИНГЕМТОН, Ню Йорк, 10. липня. — Підчас направи збірника соди в одному склепі цукорків вибух збірник під руками робітників. Чотирох людий, що стояли недалеко від роботи, віднесло тяжкі рани від відломків збірника. Один з них відай помре.

УНИВЕРСИТЕТ ЗБОРОНЯЄ СТУДЕНТАМ АВТОМОБІЛІ.

УРБАНА, Илинойс, 10. липня. — Заряд Илинойського Университету оголосив розпорядок до студентів, яким забороняється студентам мати власні автомобілі. На думку заряду, автомобіль деморалізує молодїж та не дає їй учитися.

РЕЛІГІЙНІ РІЖНИЦІ РОЗБИВАЮТЬ ЗАЛОГУ КОРАБЛЯ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 11. липня. — Сюди приїхав нині з Ню Йорку корабель Сити оф Ню Кесел. Зараз по приїзді його до порту 29 членів залоги корабля покинуло корабель, заявивши капітанови, що вони не вернуть до служби так довго, поки капітан не дасть їм кухаря їх віри.

Показалося, що залога є вся магометанської віри, а кухар буддійської віри. Межи сими релігіями Сходу панує така ненависть, що буддійці вважають магометан за нечистих, а магометани буддійців. Люди одної віри не будуть їсти страви, приготованої другими людьми, бо така страва вважається „нечистою", чи проклятою. Збунтовані тепер моряки дали наbратися на корабель, не знаючи, що їх кухар другої віри. Довідавшися, що він „нечистий", вони збунтувалися.

Заряд корабля зателеграфував до заряду підприємства вислати нову залогу, а тимчасом старається релігійних фанатиків віддати на суд за бунт проти свого капітана.

ДЕСЯТЬЛІТНІ РОКОВИНИ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА ПРИЗНАЧЕНІ НА ПОШИРЕННЯ КУЛЬТУ ФРАНКА СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Тому в часі від 28. мая до кінця вересня повинні відбутися в кождій українській місцевости виклади, збори, концерти чи вистави, присвячені памяти Франка.

В кождій місцевости повинна бути переведена рівнож збірка на памятник Франка.

Хай не бракне між нами нікого, хто не зложив би жертви на памятник для Того, що нам а не собі добував кращу долю, що бажав для скованих волі, для нещасних долі і рівної правди для всіх.

Всі жертви на памятник Франка належить слати до:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

НАСЛАЛИ НАМ ХОРОШИХ УЧИТЕЛІВ.

Луцька „Громада" отримала таку заяву селян з села Четвертня, гм. Тростенець, луцького повіту: „Цим заявляємо, що вчитель школи в нашому селі Казімерж Собєцький катує дітей, бє, в ріжні способи знущаючись, кладе на крісло і бє палкою. Дітей не вчить, а навіть старші діти за кілька років науки нічого не знають. Подали на це словесну скаргу інспекторові, але він не хотів з нами навіть балакати. — Просимо забрати від нас того не вчителя, а ката, бо розпука може довести нас до краю". Підписи.

ВІДБУЛОСЯ НАДЗВИЧАЙНЕ ВЕСІЛЛЯ.

Дунді, Скотляндія. — Тут відбулося 21. червня найбільш надзвичайне вінчання. Іменно Алберт Крамер, голяндський велетан, який мірить 9 стіп і 3 цалі, оженився із швайцарською дівчиною — Вільгельміною Фаслер, яка мірить 5 стіп і 2 цалі отже є менша від свойого чоловіка о 4 стопі (фіти) і 1 цаль. За дружбу молодому був Росіянин, за дружку Скачменка, а весільним гостем був Сепельтоні, карлик, який мірить всього 2 стопі і 2 цалі.

ЧЕРГОВА ПРОВОКАЦІЯ.

Як розказують, в селі Бегень (на Рівенщині) якийсь молодий хлопець, котрого батько за злодійство був колись висланий громадою на Сибір (чи не з помсти? а може для заробітку?) спровокував звичайних селянських хлопців, що нібито вони хотіли робити якийсь „переворот" і видав поліції. Цей парубок разом з хлопцями товаришував, ну, і як видно, намовляв їх до якоїсь дурниці. Хлопці, можливо, товаришові притакували, подивляючи його відвагу й розум і не хотіли своїми балачками образити „гарного товариша".

ПОЛІЦІЯНТ АВАНТУРНИК НЕ ХОТЯЧИ ВМИРАЄ.

Поліціянти, що походять з Поромівського постерунку, повіт Володимир, Легутко і Дерда, 7. травня обїздкали свій район: у Вигаданці розігнали дівчат підчас провід, а до Лудина приїхали на чарку.

Помагав їм попивати горівоньку син наказного війта Гнат Куцай.

Надходив вечір... Поліціянт Легутко пішов шукати громадської підводи, щоб відїхати. Згодом за підводою пішла решта: поліціянт Дерда з Гнатом Куцаєм.

По дорозі поліціянт Дерда почав нібито боротися з Куцаєм. Непомітно боротьба перейшла в бійку.

Поліціянт Дерда був озброєний в карабін, на допомогу йому собака з породи вовків. Гнат Куцай з голими руками. Боролися, аж попадали оба в рів...

З рова Куцай виліз обдертий, подрапаний. Поліціянт загубив притомність на віки; хоч прострілений в груди, але міцно тримав у своїх руках карабін.

Поліціянт Дерда знаний з авантур і піянства.

Куцая заарештовано.

ПЕРЕКРАЛИСЯ НА ДРУГИЙ СВІТ.

41 Арабів хотіли перекраститися з Альжиру до Франції і за оплатою 200 франків від душі поховалися внутрі корабля Сіді Ферух, де був зложений вугіль. Підчас подорожі морем повстала буря, яка кидала кораблем на всі боки і мішала вугіль внутрі корабля з нещасними Арабами. Коли остаточно корабель причалив до порту, показалося, що тільки 10 зі схованих Арабів перебули подорож з малими покалічіннями, 2 відгребано тяжко покалічених, 11 найдено убитих, а ще 18 так змішалися з вуглем, що потрібно буде вибрати увесь вугіль з корабля, поки їх повинаходиться. Щоби хтось з них ще жив, на те нема надії.

УВІЛЬНЕНИЙ ЗА ПОБИТТЯ ЖІНЧИНОГО ГОСТЯ.

Амос Джефери з Вінніпегу, оскаржений за напад і тілесне побиття, зістав увільнений 23. червня судею Стабсом.

Вм. Кемптон пішов до дому Джефера в його неприсутности і після думки оскарженого на залицяння. Вертаючи пізно до дому, Джефери застав жінку і гостя зібраних до виходу і зачав обкладати Кемптона скляною вазою.

Суддя, даючи вирок, зазначив, що хотяй ніхто не повинен брати права в свої руки, то всеж таки оскаржений ділав під впливом великої провокації і Кемптон щасливий, що нічого гіршого не сталось йому.

„Нема більш погідливого сконка, як чоловік, що заходить до дому другого чоловіка в часі його неприсутности і розбиває його родинне життя", — говорив суддя,— „і я думаю, що ви дістали те, на що заслужили. Про нещасну жінку я не хочу говорити нічого більше як лиш зазначити, що вона мусить бути без серця, коли лишає чоловіка і діти, і йде жити з Кемптоном".

ЗГОРІЛО ЦІЛЕ МІСТОЧКО.

Метапедія, Кве. — Дня 18. червня знищив пожар ціле це місточко. Згоріло до основ 28 головних будинків. З цілого місточка осталася тільки Сієнарська стація і „клаб гавз". Шкоду обчисляють на чверть міліона долярів.

Огонь, який почався в комині хати Прата, обхопив наpаз цілий дах а відти при помочі сильного вітру перенісся через дорогу на другий будинок. Нім прибула завізвана з Камбелтона огнева сторожа, то кілька склепів, готель і почтовий будинок вже згоріли. — Ціле місточко згоріло в протягу двох годин. В огні згорів 80-літний швець в часі, як вернувся до горіючої хати, щоб ратувати свої гроші.

ЗВІЗДА ПІЛСУДСКОГО ГАСНЕ

ВАРШАВА, 11. липня. — Виходило би на таке, що роля Пілсудского скінчена. Оповістка видана з рамени уряду подає, що уряд не відступає в засаді від зміни конституції, але наразі переводити її не буде. Той крок повзяв уряд задля острої опозиції як в пресі так і в соймі, яка закидає Пілсудскому брак ясного і дефінітивного пляну.

Соймова комісія розглядала тільки ті реформи, які підходять під руку правим. Инші пропозиції не мають тепер найменшого вигляду на те, щоби могли здобути абсолютну більшість в соймі. Тому уряд обмежився тільки до незначних реформ.

Противники Пілсудского доказують далі, що держава опинилася в скрутнім положенню не так через нездарність і корупцію урядників як через тамтогорічний неврожай, упадок золотого і пасивний торговельний біланс.

Мужі, яких покликав Пілсудскі до керми, не кращі і не здібнійші від своїх попередників. Ніякої зміни на лучше не буде. Треба братися до конструктивної праці з тими силами, які є та йти тими самими дорогами, що досі.

ПІЛСУДЧИКИ ХОЧУТЬ ВІЙНИ.

ВАРШАВА, 11. липня. — Говорять тут цілком серіозно про недалеку війну з одним, або з двома польськими сусідами, під якими розуміють Литву і Росію.

До війни змагають прихильники Пілсудского, які хочуть головно війни з совітами. В той спосіб думають вони ратувати упадаючий престіж Пілсудского, якого хочуть покрити новою авреолею воєнної слави.

В війні з совітами рахують на поміч Англії, яка схоче відомститися на совітах за їх піддержування генерального страйку та за ті клопоти, які совіти наносять Англії в Азії.

ФРАНЦУСЬКІ ВЕТЕРАНИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ДОВГІВ.

ПАРИЖ, 11. липня. — 20.000 французьких ветеранів з світової війни відбули вулицями Парижа параду, якої кульмінаційною точкою було зложення біля статуї Вашінгтона мармурової таблиці з написом, в якій французькі ветерани звертаються прямо до американського народа з просьбою, щоби ще раз розважив квестію сплати довгів.

Ветерани зложили ту таблицю у стіп Вашінгтона як того, що одержав перед 150 роками позичку у Франції і яка на думку ветеранів мала далеко догіднійші і легші услівя як та позичка, якої звороту домагається Америка. Демонстрація відбулася дуже спокійно, без промов і співів.

В параді повівало 500 прапорів, які репрезентували організації ветеранів зі всіх сторін Франції.

Богато ветеранів везли на візках, многих не опускали норски. Це мало бути причиною, що уряд був супроти них безсильний і не міг не дозволити демонстрації, яку треба би було розбивати поліцією і військом.

На переді везли ветеранів без ніг, в другій колюмні йшли ветерани, що стратили зір, яких провадили їх жінки, сестри, або приятелі.

Американські ветерани таки взяли участь в параді мимо осторог американського амбасадора Герріка і мимо того, що вже раз заявилися були проти участи в параді.

Командант американського леґіону Генрі Ліндслей, заявив, що він не бачить в тій параді нічого образливого для американського народу. Навпаки він певен, що коли американський нарід побачить ту параду в театрах рухомих образів, буде нею сильно зворушений.

Весь час був повний спокій. Мали приключитися тільки два інціденти з боку двох Американців.

ДИКТАТОР НА ВИГНАННЮ.

ЛІСБОНА, 11. липня. — Ґенерал Кармона, який скинув з премієрства ґенерала Ґанес да Коста, запропонував увязненому свому противникови президентуру республики. Да Коста одначе не згодився на те і заявив, що радше піде на вигнанне.

Супроти того вивезуть да Косту на Азорські острови.

ДВА БРАТТЯ, ЯКІ СЕБЕ НЕ БАЧИЛИ, ВИТАЮТЬ БАТЬКА.

БЕРЛІН, 11. липня. — На 90-літний ювилей свого батька приїхали до Франкфурту над Меном два братя, один Герман літ 60 з Шикаго, а другий Лев літ 45 з Полудневої Африки.

Оба братя зійдуться разом перший раз в життю. Коли молодший прийшов на світ в Америці, старший був в школі в Европі. Потім один з них остав в Америці, а другий жив в Африці.

ДИКТАТОРСЬКИЙ СПОСІБ.

Атени, 11. липня. — Грецький диктатор ґенерал Теодор Панґалос знайшов спосіб на тих, що намовляють до страйку і на своїх політичних ворогів. Як одних так і других висилає він на засланне на самітні Егейські острови, де нема часописей, телефону ні радія, але за те гарна, романтична природа. Там дозволяє він їм роздумувати далі над їх проблемами, а коли узнасть, що вони вже все там передумали так далеко, що успокоїлися і не є йому небезпечні, дозволяє їм вертати до краю.

СТРАЙК НА НЮЙОРСЬКІЙ ПІДЗЕМНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ

В Ню Йорку ведеться тепер страйк робітників підземної зелізниці Інтерборо Репид Трензит Ко., який кидає цілий стовп світла на життя американського робітництва.

На довгий час перед роспочаттєм страйку нюйорські ґазети висипали на сей страйк цілий ряд статий, в яких старалися виказати, що страйк не має змислу ні основи. Виходилоби з тих статий, що робітники малиби право до страйку лишень тоді, коли кошта життя зросли так, що давно встановлена робітнича заплата не вистарчає тепер на удержаннє давньої життєвої стопи, або тоді, коли підприємство робить великі зиски. Ґазети показували, що життєві кошти в Ню Йорку від зроблення дотеперішньої умови не піднеслися та що зелізниця не то, що не робить великих зисків, але гонить недоборами, а тим самим робітники сеї зелізниці не мають ніякого права до підвишки робітничої заплати, якої вони тепер добиваються і за яку вони й виходять на страйк.

Як у всякій справі, так і в сій противники робітників в своїх арґументах підносять кілька важних сторін справи, але не підносять всіх. Не підносять саме найголовнійшого питання, яким мусить бути питаннє: яку робітничу заплату дістають тепер робітники, за яких іде мова? Яка життєва стопа можлива для сих робітників з їх робітничою заплатою? Чи корисно се для робітників і чи корисно се для суспільности удержувати робітників на сій життєвій стопі?

Якаж відповідь на сі питання?

Показується, що серед страйкуючих свичменів та моторменів лишень кількох має по 50 та 55 долярів у тиждень. Трошка більше з них діставало по 40 долярів у тиждень. Велика більшість однак страйкуючих дістає десь коло 30 долярів, а богато не дістає навіть і по 20 долярів у тиждень. Аванс робітника з низчої заплати на висшу дуже утруднений і повільний.

Що ся робітнича заплата не вистарчить на удержаннє родини в Ню Йорку, удержаннє, яке не зменчалоби здоровля й працездатности родини, про се нема найменчого сумніву. Удержувати робітників на такій низькій життєвій стопі не є корисним для робітників, ні для цілої робітничої кляси, ні для підприємства, ні для суспільства. Словом, нюйорські страйкарі мають справедливість за собою й своїм страйком. Та чи виграють вони в боротьбі, се друге питаннє, бо як відомо, в страйку, як в усякій боротьбі рішає не справедливість домагань, але сила й зорганізованість домагаючихся.

ЗАЯВА В СПРАВІ УКРАЇНІЗАЦІЇ

Нічого нема дивного в тім, коли на Україні хочуть змусити урядовців української держави, щоби вони привчилися української мови. Це так природне і самозрозуміле, що не потребує ніяких коментарів. А преціњ не є воно самозрозумілим. Бож від літ дебатують на Україні над українізацією, але ще й досі її не перевели. Саботують її далі висші урядовці, довірені Москви, які не мають страху перед ніяким законом, яких годі укарати або усунути, бо Москва за них заступається. На ті великі риби задивилися вже й менші. І по тій то причині по цілій Україні ведеться ще й досі доволі сильний саботаж відносно українізації.

З тим саботажем радянський уряд України думає покінчити. Таке виходило би з промови народного комісара судівництва Скрипника, яку він виголосив на Київськім Окружнім Зїзді Рад, а яку передає дослівно „Пролетарська Правда".

В тій промові підніс Скрипник між иншим таке: Населеннє України в більшости своїй — українське. На селі українське населеннє становить абсолютну більшість, — 90%, а по містах пересічно відносна більшість (38%). Український уряд вживає всіх заходів, щоби забезпечити інтереси всіх національних меншостей. На підставі фактичного і статистичного матеріялу Скрипник сконстатував, скільки то зроблено на Україні для національних меншостей відносно утворення національних районів, установ, шкіл, ґазет та книжок. Виходить, що на Україні під тим оглядом живеться національним меншостям відносно краще як самому українському народови. Тому вже сама справедливість вимагає того, щоби, забезпечуючи інтереси та права національних меншостей, забезпечувано рівночасно й національну більшість. Лінія українізації школи, що обслугує українське населеннє, лінія поширення літератури, підручників, ґазет українською мовою, для забепечення потреб нашого населення, лінія українізації наших середніх шкіл та вищих, ця лінія нам цілковито потрібна. Українізувати вищі школи, це значить підготовляти фаховців, що обслугувати-муть українське населеннє, так, щоби вони знали українську мову. Українізація середніх та вищих шкіл забезпечує інтереси української більшости і уряд провадити-ме її надалі. Ми повинні забезпечити інтереси й тих громадян, що належать до національної більшости нашого населення, тому українізація державного апарату буде провадитися надалі зі всією увагою до цього важливого завдання. Ми бажаємо українізувати самі державні установи. Нам потрібні такі службовці, щоб вони знали українську мову. Ми маємо право й обовязок добрати таких службовців. „Не знаєш — ти нам не потрібен. Ми не примушуємо знати мову українську, але нам непотрібні такі, що її не знають."

Це послідне є найсильнійшим моментом в промові Скрипника. Не є воно, як ми згадали на початку, нічим надзвичайним, але самозрозумілим і природним. Але, коли возьмемо під увагу той московський обух, який висить над цілим життєм Радянської України, то й така промова є для нас великим поступом вперед. Стихійна українська національна сила мабуть піднеслася вже на Україні так високо, що й українські комісарі з Харкова можуть вже говорити в такий спосіб, якого не посміли би були вжити ще тому кілька літ взад.

ХТО ЗНАЄ ДРУГИХ ЛЮДЕЙ, СЕЙ РОЗУМНИЙ; ХТО ЗНАЄ СЕБЕ САМОГО, СЕЙ ПРОСВІЧЕНИЙ. ХТО ПОБІДЖАЄ ДРУГИХ, СЕЙ СИЛЬНИЙ; ХТО САМОГО СЕБЕ ПОБІДЖАЄ, СЕЙ ХОРОБРИЙ; ТОЙ, ХТО ВМИРАЮЧИ ЗНАЄ, ЩО ВІН НЕ ПРОПАДЕ, ВІЧНИЙ.

Антін Крушельницький.

ЛІТЕРАТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІВАНА ФРАНКА В РР. 1883—1886.

В рр. 1883 і 1884 працює Франко головно в „Ділі" і „Зорі", а крім того в „Зеркалі", і „Правді" а з польських у „Prac-i" і варшавській „Prawd-i". В рр. 1885 і 1886. його праця зосереджується коло „Зорі", а крім того він працює в польських часописях: Kraj, Praca, Głos warsz., Przegląd społeczny, Kurjer lw. i Straźnica polska.

Із усеї письменницької творчости за сих 4 роки найслабше заступлена поезія. Так і відчувається те, що журналістична робота забирає Франкові всі сили. Із статтий по часописях в перших двох роках переважають політичні, в останніх: в українській мові літературні, а політичні в польській. Із оповідань друкує Франко в тім часі: Грицева шкільна наука, Ліси і пасовиска, Мавка, Сам собі винен, Schön schreiben, Малий Мирон, Оловець, (Historya mojej sieczkarni, Dobry zarobek, Dwaj przyjaciele) д и. — оповіDwaj przyjaciele) і и. — оповідання з того самого циклю, що з них кілька надрукував уже й давнійше, і що опісля стають основою слави Франка, як новеліста (збірка: „В поті чола").

Пісня і праця — великі дві сили!
Їм я до скону бажаю служить;
череп розбитий — як ляжу в могилі,
ними лиш зможу й для правнуків [жить —

отсе основний мотив поезії Франка того часу, (з р. 1883) мотив зрештою не новий у нього й не останній раз виспіваний. Та коли я підношу його, то головно з огляду на ноту не що давної резиґнації: „Засни, засни, засни". — Поет, як протиставленнє до того хвилевого занепаду, дає повну життя веснянку на мотив Vivere memento! (Памятай, щоб жити). Відродженнє весняної природи накликує на душу поета жадобу життя, втіх, щастя. Таке вражіннє віднесе читач після перечитання веснянки. Але дата (14. X, 1883) вказує на штучний патос. Осінь і веснянка! Поетові дуже гірко жити. Він так хотівби до чогось причепитися, та годі. У його уяві родяться картини нового життя на весні, він і оспівує їх... Але по при той нещирий звук, маємо сердечник оклик, в який можемо вірити із усією певністю:

Люди, люди! я ваш брат,
Я для вас рад жити,
серця свого кровю рад
ваше горе змити.
А що кров не зможе змить,
спалимо огнем то!
Лиш боротись, значить жить...
Vivere memento!

Як далека ся веснянка основним своїм мотивом від пустого цвірінькання поетів під весну, яка знов далека від одушевлень чарами весняної природи, від оспівування природи! „Лиш боротись значить жить!" Головно під такий час, як сьогодня; в час війни і бою, коли нам хочуть закласти на руки кайдани (вірш: Супокій). Хто в такий час зове до спокою, той є зрадник, або трус. (По роках сей мотив як крітерій при оцінці Гушалевичевої творчости специяльнож поезії: „Мир вам братя").

А в иншій поезії тогож року Франко ось яке бачить завданнє свого життя:

„Ти слуга нещасних!
Працюй для них словами і ру- [ками
без бажань власних, без вдово- [лень власних.

Контаст поміж ситими, безжурними, щасливими, а нещасними, прибитими і поневоленими має свій гарний вираз у поезії „Беркут". Поет ненавидить того беркута, того орла, що пливе без маху крил в блакиті, ненавидить за те, що він ховає в груди серце люте, що кров ллє, на низьких і слабих з погордою глядить, хоч сам живе із них. І поет направив свій кріс до нього — а враз із поетом стрільців сто сот. — А як той бертут спіткає смерть під хмарами, так

...все, що звесь беркут, полоще кро- [вю рот,
вивисшуєсь над мир, трівогу й по- [страх сіє,
те кулі не уйде, як слушний час наспіє,
а труп бездушний ми без жалю, без [промови
ногою копнемо й підемо дальш на [лови.

Є врешті в сьому році вірш присвячений **„Молодому другови"**, у якім Франко, як не мож краще, оцінює діяльність і значіннє поета: „Ой не думай, голубе, ту думу, бо та дума зрадливая дуже!"

Зразу сає, мов сонце весною,
наливає світ увесь красою,
і чарує твоє серце й очи
наче любка у весільнім строю,
наче зірка моргає з дна ночи,
наче пчілка мід з квіток громадить:
та як того меду покоштуєш,
жар незнаний в серденьку почуєш,
і тоді вона тебе ізрадить!

Сонця блиски на дрібки розщипле,
Зорі в бездну темную розсипле.
В цвітів барві вкаже страсть кипучу,
в птахів піснях вкаже зойк розпуки,
у погоді вкаже скриту тучу,
у роскоші вкаже скриті муки,
в кождій перлі на красавиць шиї
вкаже зсілі нещасливих сльози, –
і твої всі втіхи молодії
мов мороз нещадний поморозить.

Ох і зблідне щічка та румяна,
а чоло, що добра доля з рана
цілувала, стратить блиск слоновий
і поорєсь зморщинами живо,
а твій зір свобідний, лазуровий
потемнiє — самому на диво.
Бо важкий колючий шлях розуму,
кождий крок щемить у серці, друже!
Ей не думай, голубе, ту думу,
бо та дума зрадливая дуже!

Я навів сей вірш майже цілий, бо він легко вибивається понад тодішню Франкову творчість. Ніжний, сердечний, повен теплого чуття, вірш сей — перла в тодішній творчости Франка, — він не так рада другові, як радше погляд поета на власне життє й власну духову творчість, погляд спокійний на шлях позад себе і на той довгий, той безкраїй шлях, що простелився перед ним, на шлях життя, по якому йому прийдеться перейти довгу, важку мандрівку. Сей вірш у ширшому значінню є поетичне зображеннє поета взагалі, зображеннє постаті поета, яке дає молодому поетові — товариш-поет! „Ой не думай, голубе, ту думу, бо та дума зрадливая дуже!"

Із рр. 1884—1886 маємо в збірці: „З вершин і низин" тільки 4 вірші. Чотири вірші в поета дуже плідного — се знак, що його дух далекий був від усього того, що служило мотивами поезій у давнійших роках. Франко, що досі стояв у боротьбі із своєю суспільністю задля безхарактерного її рутенства, пішов тепер на згоду із нею. Ся згода не скріпила поетових крил до лету — вийшло навпаки. Поет понизив свій лет. Франко пише політичні, й літературні статті, пише кореспонденції, редаґує, в спілці з противними собі по душі людьми, часописі... Поет-Франко замовк до хвилі розриву Франка-людини із компромісом з безхарактерністю галицького рутенства. Читаючи переписку Франка із Драгомановом з тих років, думаєш: Який жеж тон буде тепер в поезії Франка? — І ні раз не здивуєшся, коли з поезій не найдеш у збірці за той час нiщо. Грудь дихає якось свобідніще. Поет жде на визвіллє свого духа.

Це не фрази, що я тут мовлю, се висновки з дотеперішньої Франкової творчости, висновки з творчости поета-революціонера, поета-протестанта, який, опинившися в спілці з тими, що проти них досі протестував тон його поезії, — замовкає.

Але з другої сторони є се хвиля, коли дух поета зрівноважується, щоби заясніти перед суспільністю поемою: „Панські жарти".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ІВАН ФРАНКО.

БЕРКУТ.

З укритого гнізда в скалистій десь щілині
З тяжким він розмахом рванувсь під хмари сині —
З таємних мов джерел гнівлива думка рветься
Облетить світ, і аж о небазвід опреться,
І бє важким крилом, де лиш сягнути зможе,
І зве: „Де правда та? Де ти, великий Боже?
Всі зорі збігла я, атоми всі в природі
Перешукала скрізь, тебе ж спіткати годі".

* * *

В блакиті він завис недвижний, розпростертий,
Мов над життєм трізний образ смерти.
Здаєсь, що до небес він гвоздями прибитий,
Та чуєш, що він гнеть вниз вержесь — кров пролити.
Ти чуєш се, і жах тебе проходить зимний:
Та ж над тобою теж завис беркут нестриминий!
Він не хибне тебе, хоч як високо висить!
Чи много то ще хвиль тобі гуляти лишить?...

* * *

Ось рушив він. Пливе без маху крил в блакиті,
Мов човник Долі тче днів наших пасма скриті.
Спокійно колесить, знижаєсь, знов зриваєсь,
За хмару криється, в лазурі розпливаєсь.
Лиш гострий крик його вістить, що він голодний!
Так в час тиші нераз прорветься плач народній,
І защемить в душах вельможних біль таємний,
Мов землетрясення віщун, той грім підземний.

* * *

Я не люблю тебе, ненавиджу, беркуте,
За те, що в грудях ти ховаєш серце люте,
За те, що кров ти пєш, на низьких і слабих
З погордою глядиш, хоч і сам живеш із них,
За те, що так тебе боїться слабша твар —
Ненавиджу тебе за теє, що ти цар!
І ось блищить мій кріс, ціль добра, вистріл певен.
І вбійчеє ядро під хмари понесе він.
І замісць нести смерть згори на земне ложе,
Ти сам спіткаєш смерть під хмарами, небоже.
І не як божий суд, але як труп бездушний
Ти впадеш, судові тих моїх куль послушний.
І не останній ти! Нас є стрільців сто сот:
І все, що зветься беркут, полоще кровю рот,
Вивишуєсь над мир, трівогу й пострах сіє —
Те кулі не уйде, як слушний час наспіє.
А труп бездушний ми без жалю, без промови
Ногою копнемо, й підемо дальш на влови.

22—24. травня, 1883.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

64.

Братство св. Володимира в Шенандорі, Па., відділ 98. Українського Народного Союза.

На мітинґу 9. мая прочитано відозву про будову Сиротинця. Коли предсідатель віддав справу під голосованнє, члени одноголосно не приняли. — Максим Курила, предсідатель; Едвард Кудрусяк, касієр; Іван Чорний, секретар.

65.

Братство св. Йоана Хрестителя в Авока, Па., відділ 326. Українського Народного Союза.

Посилаємо покищо чек на 25 долярів на будову Сиротинця Українського Народного Союза. Се мала жертва, але ми покищо не можемо здобутися на більшу жертву. Зі сього ще не виходить, що ми не стоїмо за сим великим ділом, яким ми певно поконаємо всіх наших противників. Ми певні, що наш відділ незадовго покажеться краще та стане в ряді зі щирими покровителями сього великого а корисного діла. — Іван Соколовський, секретар.

66.

Товариство Івана Франка в Елмайра, Ню Йорк, відділ 271. Українського Народного Союза.

Мушу з жалем донести, що ми одержали в місяцю маю друки в справі будови Сиротинця Українського Народного Союза вже по місячному мітинґу. Через те ми мусіли відложити справу до червневого мітинґу, а тут на сей мітинґ зявилося дуже мало людий, так що справи знова не можна було порушувати.

Повідомляючи про се головний уряд Українського Народного Союза, я мушу рівночасно зазначити, що з того ще не виходить, що наш відділ та наші члени не свідомі потреби Сиротинця або що вони не дадуть своїх жертв, як пристало на свідомих членів орґанізації. На основі розмов з членами відділу я можу з певністю сказати, що наші всі члени покажуться свідомими й зложуть жертви. Наші члени ніяк не можуть зрозуміти тих відділів чи членів по других місцевостях, які не бачуть потреби Сиротинця Українського Народного Союза та виправдуються на всі боки перед жертвою кількох долярів. Найсумнійше наших членів уразила заява котрогось відділу, що вони на Сиротинець не дадуть, бо їм потреба школи. Де ми зайдемо з таким поступованнєм? На Сиротинець не дамо, бо нам треба школи, а на школу певно не дамо, бо нам треба Сиротинця. І так на нічо не дамо, бо ми маємо богато потреб. Чи зможемо ми добитися чогонебудь у світі, поступаючи сею дорогою? — Григорій Левуш, секретар.

67.

Братство св. о. Николая в Вилкс-Баре, Па., відділ 99. Українського Народного Союза.

Уряд братства предложив справу будови Сиротинця У. Н. Союза на зборах братства, що відбулися дня 16. мая. По прочитанню відозви секретарем члени признали потребу будови Сиротинця. Більшість членів була за тим, щоби члени братства усіма силами піддержали будову Сиротинця. В тій цили ухвалено, що кождий член братства повинен зложити добровільну жертву що найменьши одного доляра на рік.

Крім сього збори ухвалили більшістю голосів на сю ціль жертву з каси братства в сумі 50 долярів.

З причини, що члени не були приготовані на ту ціль з жертвами, члени просили, щоби затриматися з посилкою та щоби післати більшу суму.

До сього часу зібрано від членів 65 долярів, а з братської каси 50 долярів. Тому посилаємо чек на суму 115 долярів, і далі будемо старатися, щоби кождий член сповнив свій обовязок на ту ціль, котра нам так потрібна. — За уряд братства: Никола Рудько, предсідатель; Никола Лаврик, касієр; Петро Герман, секретар.

68.

Братство св. Михаїла в Ню Кесінгтон, Па., відділ 296 У. Н. Союза.

Повідомляємо Головний Уряд, що наші члени на мітинґу ухвалили зложити по доляру на Сиротинець і виасиґнували з каси 50 долярів. Досі декотрі вже дали, але ще не всі. Отже те що дали, то я відсилаю вам і так само з каси 25 долярів тепер, а другий раз вишлю знов 25 долярів. Прошу зазначити, що наш один член, гр. Іван Федан дан 10 долярів на Сиротинець. — За уряд: Василь Каліновський, предсідатель; Антін Кілєр, касієр; Петро Любчик, секретар.

(Дальше буде).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Марія Угорчак з роду Жуковських жена Семена літ 35 родом з Поморян, пов. Зборів, Галичина, по короткій недузі упокоїлася 10. липня б. р. полишаючи маленьку дитину. Похорони відбудуться 13-го липня, о год. 10. рано в церкві св. апп. Петра і Павла при Сусек і Ґрін ул. в Джерзи Сіті. Муж помершої Семен Угорчак просить приятелів і знакомих на похорони.

Земля її пером.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкинь, що мітинґ відбудеться в середу, дня 14. липня о годині 7-ій вечером, в гали церковній під ч. 353 Гудсон Авеню. Просимо членкинь прийти на мітинґ, бо є важні справи до вирішення, а також відбудеться збірка на Сиротинець, то просимо не відтягатися довго, тільки всьо виріваїти. Також здасться справозданиє з приходів і розходів, які були. — Анна Стрілець, предс.; З. Гунька, секр.

ЖИДИ ШУКАЮТЬ „ЗБЛИЖЕННЯ".

Перші практичні кроки.

Після трагічної смерти бувшого отамана С. Петлюри витворилася між Жидами й українським громадянством напружена атмосфера. Жидівський Клюб і жидівська преса вибілюють убийника Шварцбарта та зневажають не тільки память С. Петлюри, але безчестять цілий український нарід.

Тому походови Жидів на честь цілого українського народу український нарід протиставив одноцілий моральний фронт. Заіснував конфлікт, що має покищо тільки моральний характер, а з якого ніхто з Українців не витягав і не витягає в практиці ніяких консеквенцій.

Не те Жиди! Ось у Львові сіоністичний штаб кинув Українцям рукавичку і визвав їх до боротьби у практичному буденному житті. Орган відомого ворога українського народу Райха „Хвіля" має свою друкарню. В ній працювали і складачі Українці. Жидівські патріоти з підприємства „Хвіля" вважали за доцільне викинути з друкарні двох українських складачів та приняти на їх місце Поляків. Отже не зменшення числа складачів, не звуження підприємства стало причиною одного вчинку, але чисто політичні мотиви, що беруть свій початок у моральному конфлікті між Жидами та Українцями. На те вказує демонстраційне приняття Поляків.

Ми полишаємо на боці те, що зробить і як поступить в даному випадку організація друкарів, але вважаємо за вказане звернути на цей факт уваги цілої нашої суспільности. Цей перший практичний крок львівського жидівського штабу східно-галицьких сіоністів на полі гоєння і затирання давніх ран, на полі „зближення" двох народів, що історично й економічно зі собою тісно звязані та примушені жити разом, подаємо до загального відома без ніяких коментарів. Кинену рукавичку повинен український загал приняти.

(„Діло").

ВАГА РІДНОЇ ШКОЛИ.

Здавалось би, що ми маємо вже давно за собою часи, коли треба було переконувати людей про вагу рідного шкільництва. Одначе наше повоєнне лихоліття між ріжними своїми патольогічними появами викликало в нас навіть у деяких заслужених на ниві того шкільництва робітників захитання погляду про доцільність удержування приватних шкіл.

Спричинили це деякі зарядження польської шкільної адміністрації дотично нашої школи, а зокрема домагання вести урядування і науку географії та історії по польськи. Деякі школи піддалися тим зарядженням під напором батьків, які бажали врятувати за всяку ціну право прилюдности для шкіл. А тоді почалися нарікання, що шкода народного гроша для таких шкіл, та що краще зректися всяких прав, ніж приймати умови шкільної адміністрації, так, немовби школи без права прилюдности були вповні незалежні. Тимчасом це мильний погляд, бо всі школи є під доглядом шкільної адміністрації і вона ставить однакове домагання до всіх шкіл — без огляду на признані чи непризнані їм права.

Вкінці дались навіть почути відокремлені голоси, що краще вчити дитину в польській державній школі, як у такій обмеженій у своїх правах приватній українській. Той погляд дуже небезпечний для нашого приватного шкільництва, бо у нас негативні гасла приймаються дуже легко; вониж відповідають нашому нахилові до пасивности й оправдують тих, що занедбують свої обовязки у відношенні до Рідної Школи. Тому слід нам над вагою своєї рідної школи застановитися.

За вихованням у рідній школі промовляють педагогічні й національні огляди. Основною тезою новітньої педагогії є подавання науки в рідній мові дитині, бо вже само засвоєння нових понять томить ум дитини і спричинює трудности в їх приниманні. По щож отже їх збільшати, подаючи дитині науку в чужій мові? Цей погляд, що дитину повинно ся вчити в рідній мові, є так загально принятий, що шкода витрачувати слів в його обороні. Його не признають тільки ігноранти або люди, захоплені чужою культурою.

Не менш ясно представляється ця справа з національної точки погляду. Кожна державна школа є перенята державним духом, який в національних мішаних державах, як прим. у нас, є звичайно наскрізь шовіністичний, бо річ у тому, щоб чужонародні діти як найскорше засимілювати, що лежить в інтересі державної одностности. Діється це при помочі відповідно уложених шкільних програм, підручників, а передовсім при помочі відповідно дібраних учителів. Правда, і приватні школи підлягають в тім напрямі також шкільним властям, та програми таких шкіл можуть ріжнитися від державних, особливо в середнім шкільництві, а що найважнійше: учителі, як безпосередньо від держави незалежні, можуть виховувати свою молодь в рідним дусі. Ми позволимо собі навіть на такий парадоксальний на око висказ, що поки в українських школах вчать наші учителі, то вони будуть українські, хочаб уся наука велася по польськи. Тому і в нинішньому незвичайно важкому становищі приватної української школи слід її піддержувати, бо свій учитель зовсім инакше виховує молодь, як чужий, до того часто ворожий, в державній школі. Коли від чужого учителя молодь навчиться передовсім високо цінити чуже, а легковажити своє, то свій учитель, хоч би під дуже строгою контролею, навчить дитину любити своє, рідне.

Дотеперішний досвід учить, що ренегатів майже не видавали українські державні школи, а вже ніколи приватні, зате майже виключно чужомовні державні. Підносять, правда, що національне виховання можна дати дитині дома або в бурсі, одначе й цей погляд помилковий. На вражливу діточу душу ділає сильно окруження: учителі, товариші і ціла шкільна обстанова в польській школі. Хто мав з навчанням до діла, той знає, як звичайно безкритично приймає молодь слова учителя. Капля за каплею всякає в молоду душу наука чужого учителя і дитина не спостережеться, як перейметься нею навіть проти своєї волі.

Того впливу, того напору на дитину в польській школі, що ділає з усіх сторін, не зрівноважить і управитель бурси; а притому не треба забувати, що й над ним шкільна влада може мати вплив, бо може кожної хвилі вимогти його усунення, як це бачили ми в останних часах у Перемишлі.

А в тім — чи ми маємо легковажити собі те, за що всі поневолені народи борються і право, що признав їм мировий договір, а саме право засновувати й удержувати приватні школи? Чи для нас це право має бути менше цінне, як для инших народів, котрі ним дорожать і стараються його вповні вихіснувати? Тому не даймося потягнути шкідним, хоч би часто в добрій вірі голошеним гаслам і кличам, але навпаки — всіми засобами і з усіх своїх сил підтримаймо й розбудуймо як найкраще й найширше наше приватне шкільництво!

(„Діло").

ЖАХЛИВІ ВІДОМОСТИ.

В розмові з співробітником „Комуниста" директор державного венерольогічного інституту дав такі відомости:

„В наші дні розмір проституції не може бути підрахований навіть приблизно. Але дані про кількість хорих без сумніву говорять про щорічне збільшення проституції. В довійськовий час 60 проц. всіх венерично хорих заражувалося через проституцію. Після революції (до 1921 р.) відсоток цей зменшився до 10. Після введення непа кількість хорих знову стала збільшуватися і до цього часу досягла 45 проц.

Головні причини збільшення проституції — це безробіття серед жінок, бездомність, а також декотрі ненормальности в побутових зявищах нашого життя (розпад родинного життя, хиткість шлюбу і т. д.). — Проституція зі всією її ріжноманітністю принялась, головним чином, в найбільших містах — Харкові, Одесі, Київі і Катеринославі.

В останні роки розповсюднилася дитяча проституція, наслідком безпритульности. Розсліди показали, що безпритульні дівчатка починають половне життя з 11—12 років і до 14—15 років вони починають займатись проституцією, як професією. Крім безпритульности, в розбещенню дівчаток велику ролю грає вулична торгівля.

Докладних цифр по дитячій проституції ще не можна назвати, але про її розмір можна судити по слідуючим даним: Комісія допомоги дітям в останній час підібрала на вулиці 1,000 безпритульних дівчаток на зріст від 8 до 16 років. Серед цих дівчаток 800 було позбавлених невинности при чому 300 з них були хорі на венеричну хоробу.

ВІННІПЕГСЬКИЙ РОМАН ЗАКІНЧИВСЯ ПОГАНО В ШИКАГО.

Шикаго. — Др. Джордж Томпсон, хіропрактор, перебував у Вінніпегу на станції у пані Кетерін Фаултер, якої чоловік хорий на сухоти і находиться в Кінг Джордж шпитали. Др. Томпсон залюбився у донці пані Фаултер на імя Верна, а пані Фаултер залюбилася в докторови. Сталося так, що др. Томпсон виїхав з Верною до Шикаго без відома мами Верни і його власної жінки. В Шикагу пані Томпсон заарештувала свою доньку і доктора на підставі чужоложства, і сама зникла. Верна каже, що вона не покине доктора, поки він не розведеться з його жінкою.

Вінніпегська поліція каже, що дійсне імя д-ра Томпсона є Г. Тальников, і він походить з Росії. У Вінніпегу був перед трома роками.

Жінка: — Як подобається тобі наша нова покоївка?

Чоловік: Дуже.

Жінка: Я то відразу запримітила і зараз її відправила.

В. Будзиновський.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

ОПОВІДАННЄ.

(24)

На салю увійшов радник нескований. Одягнений був далі так, як вийшов від побережника, В одній хлопській сорочці, в полотняних штанах, в чоботах високих по коліна. Циліндер державав в руці. За ним ступав жандарм з черевиками радника в руці, за жандармом возьний. Жандарм приступив до стола, поклав на столі черевики, цигаретницю і перстені, кажучи:

— Отсе корпус делікті.

Радник скоро підійшов до судії і витягаючи до него руку, крикнув:

— Сервус, Северку!

Судія сховав руки поза себе і посунувся два кроки взад.

— Чи ти бачиш, — радник промовив до судії, — що зі мною зробили? Насамперед вкрали мені одяг, полишаючи мене в лісі голого. Потому втопили мене. Топільника взяли, тай оженили з хлопкою і зробили мені дитину. На закінченнє зробили з мене конокрада і скованого привели сюди.

Вислухавши се, судія спитав Цапиху:

— Отже ви кажете, що він Стефан Цап, ваш муж, батько вашої дитини, що вкравши з вашої скрині коралі, доляри і ще дещо, втік?

— Так, пане судійо. Всьо точно так, як ви сказали. Ви нечеби самі все те бачили. Він бреше...

— Тихо! — судія перебив і звернувся до Хаща.

— Чи то Стефан Цап, муж сеї жінки, що вкрав вашого коня?

— Він, прошу світлого суду.

— Хащ відповів. — Він вкрав коня мабуть на те, щоби скорше втечи, та щоби коня...

— Тихо! Пане начальнику! Чи то Стефан Цап, ваш зять, котрий покинув свою жінку, вашу внучку?

— Він, прошу найяснійшого суду.

— Досить! — судія закінчив переслухання і звертаючися до жандарма, сказав:

— Відставити до казні!

На ціле тіло радника виступив горячий піт.

— Северку! — крикнув у крайній розпуці. — Чи й ти сказився? Придивися мені ліпше. Я, Роман Макогонський, твій товариш від першої кляси, тепер радник суду. Може то мій оригінальний примусовий одяг змінив мене так.

Всі троє, Цапиха, вйт і Хащ прискочили до радника, всі троє тицьнули йому пальцем під ніс і враз крикнули:

— Брешеш!

Судія хвилю призирався радникови і сказав усміхнений:

— Що правда, як дві каплі води. Радник Макогонський мабуть судив тебе за якусь крадіж. Ти помітив, що він подібний до тебе, отже тепер підшиваєшся під него.

— Северку! Ще ліпше придивися. Ти кажеш, подібний! Я такий сам. Деж на світі можуть бути цілком однакі? Не пізнаєш, що й голос мій?

— І таке буває. Як би ти знав історію, то знав би також, що бували царі самозванці, бо такі були подібні до тих небіщиків, котрі за свого життя мали право до корони.

— То може иншим способом здоймуй полуду з твоїх очей. Наведу тобі дословно всі параграфи карного закона і всіх инших законів. Завдай мені яке питанне.

— Бо ти може колись був правником, але зійшов на пси і пустився злодійськими стежками.

— Северку! Пригадай собі одну пригоду. Тому двацять і девять років, як ми ще були в першій клясі, я розізлив учителя, бо не вмів нічого, ще й пустував. Учитель знасилував тебе на фагаса. Післав тебе до мого тата з рапортом про мене. Ти не знав мого тата і не знав, де мешкаю. Я вів тебе і завів аж за замарстинівську рогачку. Там я показав тобі хату якогось шевця, кажучи, що той швець мій тато.

— Тямлю, тямлю. Я зайшов у хату. Там сидів при роботі старий швець з челядником. Я йому рапортую: „ваш син" і так далі. А швець до свого челядника: „Чуєш, сину, який ти?" Бо то був одинокий син шевця. Челядник, як не схопиться, як не стягне мене ременем по спині, кричучи: „Я тебе навчу фагасувати!" Я ледви втік. За те я довго гнівався на мого товариша Макогонського. Ще ненавиджу, так добре стягнув — судія закінчив, вигинаючись і чіхаючися в спину.

— Отже бачиш! Хтож нині може знати про се, хто міг затямити собі таке, як не ти і той твій товариш, Роман Макогонський?

— Радник Макогонський міг коли розказувати кому. Ти підслухав і тепер завертаєш мені голову.

— Чи для мене справді нема ратунку? — радник подумав, заломивши руки. — Хиба ще одно. Розкажу, як прийшло до того, що я тут знайшовся.

— Ще пару слів, Северку, — промовив до судії. — Як се не поможе, то прийдеся мені загибати. Я в микуличинськім лісі, над глубокою водою робив собі соніцну купіль. Люди знайшли в лісі мій одяг. Гадають, що я втопився, вони той одяг і всі мої річи, які були в ґотели, взяли, тай відіслали до суду. Ті річи мусять десь тут бути. В кишени маринарки був мій портфель. Як його ніхто не вкрав, то там є гроші, є моя залізнича легітимація з фотографією.

— Тут справді є річи якогось топільника. Є й портфель з грішми. Але легітимації нема ніякої.

На приказ судії возьний пішов до сусідної комнати, де були річи мнимого топільника.

— В портфели, в явнім фаху, є шістьдесять і сім гульденів, — радник пояснив. — В потайнім фаху є триста гульденів і моя легітимація.

Возьний вернув і подав портфель судії. Судія виймив гроші і справді найшов шістьдесять і сім гульденів.

— Потайний фах під тою широкою кляпою, — радник повчав.

Судія заглянув під кляпу, виймив триста гульденів і легітимацію.

— Прошу підписатися, — сказав до радника.

Радник приступив до стола, взяв перо і на якихсь актах, що лежали на столі, підписався. Судія порівнав свіжий підпис з підписом на легітимації і сказав:

— Підписи однакі.

— Моя маринарка і мій крават ті самі, що на фотографії, бо я в них фотографувався.

— Зробимо ще одну пробу, — судія сказав, хоч вже не сумнівався, що то його приятель, Роман Макогонський. — Прошу вбрати на себе одяг топільника. Він там в сусідній комнаті.

— Нарешті невірний Тома вкладає свій палець в мою рану! Прошу тебе до решти вилізе на верх.

Радник бігцем пішов до сусідної комнати. На знак судії, пішов за ним жандарм.

Коли радник щез за дверми, до судії приступила Цапиха і тривожно спитала, показуючи на двері:

— Прошу найяснійшого суду, чи там є ґрати?

— Або що? — судія спитав.

— Бо як нема ґратів, то він вихопиться і втече.

— З ним пішов жандарм. Не пустить.

— А як він шандаря підкупить?

— Зараз покажеся, чи то ваш муж і чи злодій.

— Я присягну!

— І я присягну! — повторив Хащ.

— І я! — додав війт.

— Або ви бачили, що то самe він вкрав коня? — судія спитав. — Маєте свідків?

— Та я, моїми власними очима не бачив, бо то була ніч і я спав дома,— сказав Хащ. — Але вкрав не хто инший, бо було тоді, коли він щез з села. Присягну. І його власна жінка присягне.

— Бігме, присягну! — Цапиха потвердила, вдаряючися в груди пястуком з такою силою, що аж загуділо. — І дідо присягнуть.

— Або ви бачили, як він вкрав того коня?

— Та не бачила бо я тоді спала. Але хтож би инший вкрав, як не той злодій, що й мене обікрав?!

— Ви бачили, що то саме він обікрав вас?

— Та кажу вам, що я тоді спала. Я моїми власними очима не бачила, але я присягну. Бо хтож вкрав, як не злодій? А хтож той злодій, як не він? Чого би він втік від мене, як би не вкрав?

На салю увійшов радник, вже в своїм одягу. За ним ішов зафрасований жандарм, чіхаючися в потилицю. В руках ніс чоботи Цапихи. Судія прискочив до радника і подаючи йому руку, сказав:

— Таке можливе тільки в комедії якогось американського водевілю.

Цапиха підійшла до радника і нахиливши голову боком, стала гладити його по лиці і промовляла:

— Який ти, Стефаночку, тепер гарний! Ти повинен був вродитися паном, так тобі добре по панськи. Чи ти за ті доляри що вкрав з моєї скрині, купив такий одяг?

Судія відтрутив руку Цапихи від лиця радника, кажучи:

— То не ваш муж, Стефан Цап. То радник суду Стефан Макогонський.

Цапиха і оба хлопи знов крикнули нараз:

— Бреше!

— Не бреше. Я його знаю.

— Я його ще ліпше знаю, — Цапиха перебила.

— Він має леґітимацію. Возьміть свої чоботи, вертайте до дому і дожидайте вашого мужа, Стефана Цапа. Може він тепер сидить десь в якім кримінали. Як вийде, то може ще до вас верне. Але як не хочете, щоби його зараз знов заперли за того коня, то Хаща відшкодуйте вже тепер.

— Відшкодую ще нині, як мені мого газду зараз приставите шандаром до мене, до самої хати.

В тій хвили двері відчинилися і на салю увійшла Віра, за нею Климецький. Віра станула на середині салі і хвилю вдивлялася в радника. Радник несміло підійшов до неї. Коли витягнув руку, Віра кинулася до него, обійміла обома раменами за шию і стала палко вицілувати його. Радник собі обійміив її і цілував, аж лящіло.

(Дальше буде).

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць червень 1926 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 2. Боднар Михайло, Масинич І-[illegible] Русняк Стефан, Воргач Юлія.
В. [illegible]. Кемпа Атанас.
В. [illegible]. Мигаль Михайло.
В. 20. [illegible] Василь.
В. 28. [illegible], Круба Розалія.
В. 29. [illegible], Гулик Петро.
В. 38. [illegible] Анна.
В. 42. Непик Теодор.
В. 50. Броніцький Михайло.
В. 57. [illegible] Микола.
В. 63. Бобок Анна, Фундига Микола, Турко Іван.
В. [illegible]. [illegible] Ілько, [illegible] Леон.
[illegible] Федон [illegible], [illegible] Марія, Смолей Григорій, [illegible] Анна, Семчишин Стефан, [illegible] Марія, Рєгула Франко І.
[illegible]
В. [illegible]. [illegible] Михайло, Буліш [illegible]
В. [illegible]. [illegible] Марія, Страк Мих.
В. [illegible] Михайло, Клапач [illegible]
[illegible] Іван.
[illegible] Марія.
[illegible] Михайло, Касич Іван.
[illegible] Йосиф.
[illegible] Василь, Мецак Микола [illegible]
[illegible]
[illegible] Кость.
[illegible]
[illegible] Кондага, Сопил-[illegible] Марія, Кондацька [illegible]
[illegible]
[illegible] Пантилей, Балуш [illegible]
[illegible] Тетяна, Ірасюк Дмитро [illegible]
[illegible] Коваль [illegible]
[illegible] Данило.
[illegible] Катерина.
[illegible] Іван.
[illegible] Олекса.
[illegible] Микола, При-[illegible]
[illegible] Марія.
[illegible] Юлія.
[illegible] Олекса, Єдлінська [illegible] Катерина.
[illegible] Марія, Свербінська Марія.
[illegible] Анна.
[illegible] Іван.
[illegible] Іван.
[illegible] Марія, Спічук Григорій, [illegible], Рибак Со-[illegible]
[illegible] Антін.
[illegible] Стефан, Хома Ілько, [illegible]
[illegible] Григорій, Сеник Юлія.
[illegible] Семен.
[illegible]
[illegible] Варвара.
[illegible] Михайло, Вен-[illegible] Стефан.
[illegible] Михайло.
В. [illegible]. Богайчик Франко, Богайчик [illegible]
В. [illegible]. Нагорний Василь.
В. [illegible]. Шмідзен Марія.
В. 317. [illegible] Юлія, Дідуник Гаврило.
В. [illegible]. Процак Василь, Прийдун Евдокія.
В. [illegible]. Кравчук Анастазія, Войтович [illegible] Агафія.
В. [illegible]. [illegible] Григорій.
В. [illegible]. [illegible] Микола.
В. [illegible]. [illegible] Михаліна.
В. [illegible]. Сорока Калина, Роман Михайло, Сорока Марія.
В. [illegible]. [illegible] Йосифина.
В. [illegible]. [illegible] Франко.
В. [illegible]. [illegible] Текля, Козак Михайло, [illegible] Стефан, Баюн Михайло.
В. 370. [illegible] Текля.
В. 385. Острикевич Анна, Острикевич Іван.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 5. Олійник Нестор, Олійник Йосиф.
В. 7. Кит Михайло, Феданко Лука.
В. [illegible]. [illegible] Григорій.
В. [illegible]. [illegible] Семен, Грич Михайло.
В. [illegible]. Грицик Юрій.
В. [illegible]. [illegible] Дмитро.
В. [illegible]. [illegible] Тимко, Кушіль Микола.
В. [illegible]. Михайчук Тимко.
В. [illegible]. [illegible] Іван.
В. [illegible]. [illegible] Микола, Сербан Іван, [illegible] Йосиф, [illegible] Михайло.
В. [illegible]. Кузенчак Антін.
В. [illegible]. [illegible] Антін.
В. [illegible]. [illegible] Микола, Гефко Онуфрій.
В. [illegible]. Король Анна, Король Павло.
В. [illegible]. [illegible] Антоніна.
В. [illegible]. [illegible] Кондрат, Ро-[illegible] Іван.
В. [illegible]. [illegible] Станислав.
В. [illegible]. [illegible] Петро, Струк Федір.
В. [illegible]. [illegible] Стефан.
В. 241. Стрига Нестор.
В. [illegible]. Громяк Михайло, Громяк Петро.
В. 281. Мельник Іван, Щепанюк Андрій.
В. [illegible]. Данилів Василь.
В. [illegible]. Кулич Семен, Береза Антін, Лесків Ілько.
В. 309. Росс Олена.
В. [illegible]. [illegible] Марія.
В. 319. [illegible] Михайло.
В. [illegible]. Дмитрів Роман.
В. [illegible]. Горчинський Михайло.
В. 363. Костів Іван.
В. 385. Михальчишин Дмитро.
В. 388. Тимків Григорій.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 2. Гацкі Франко.
В. 20. Конвіцький Григорій.
В. 24. Солоденко Григорій.
В. 46. Мачинський Олекса.
В. 70. Мадяк Павлина.
В. 74. Ворик Андрій, Ворик Катерина.
В. 75. о. Пелехович Йосиф.
В. 94. Гула Олекса.
В. 120. Щурко Йосиф, Вавро Филип, Вавро Емілія.
В. [illegible]. [illegible] З. Микола.
В. 146. Лобур Іван, Лобур Зофія.
В. 217. Третяк Микола, Третяк Наталка.
В. 219. Савчук Вас., Савчук Франя.
В. 239. Стеців Михайло.
В. 267. Хомик Теодор.
В. 289. Коритко Дмитро.
В. 292. Топільницький Антін.
В. 334. Старявський Дмитро, Старявська Пазя.

В. 338. Турянський Петро.
В. 367. Павлуцький Микола, Павлуцька Марія.
В. 369. Витичак Михайло, Витичак Текля.
В. 388. Мороз Йосиф, Мороз Катерина.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Козяр Лесько, Козяр Мирон.
В. 7. Чесляк Іван, Паламар Василь, Чесляк Анна, Ваньцишин Марія, Захарищ Мойсей.
В. 21. Сташко Михайло.
В. 23. Мурянка Семен, Мурянка Анна.
В. 25. Ардан Іван.
В. 27. Шумило Іван.
В. 36. Олексин Олена.
В. 55. Папеж Іван.
В. 56. Окаль Семен.
В. 61. Бобер Михайло, Пилип Григорій, Спрох Стефанія.
В. 62. Бідей Василь.
В. 75. Фіцик Михайло.
В. 76. Ґадамус Максим.
В. 78. Спольский Йосиф.
В. 85. Шморгун Лев, Пстрак Володимир, Костюк Микола, Понко Іван.
В. 91. Шеян Онуфрій.
В. 99. Савіцька Катерина.
В. 100. Ківака Григорій, Яхвак Теодор.
В. 104. Гошко Григорій.
В. 110. Чайковський Микола.
В. 113. Січ Михайло, Драбчик Пилип.
В. 118. Тентала Олекса.
В. 120. Вітушинський Ілько, Ґутковський Петро, Маранчик Катерина.
В. 122. Задорожний Михайло.
В. 126. Згодіх Петро.
В. 138. Ціжман Тимко.
В. 139. Чучман Олекса.
В. 143. Кошлайчук Марія.
В. 145. Процко Володимир.
В. 146. Поторокс Семен, Хомяк Василь.
В. 161. Халінський Максим.
В. 172. Небор Ілько, Небор Марія, Филипов Григорій.
В. 177. Щепанський Василь, Ґоґун Кирило, Кендигалюк Марія.
В. 182. Лещишин Марія, Лещишин Дмитро, Федаш Микола.
В. 196. Баричко Франко.
В. 204. Ковальчик Петро.
В. 217. Паращук Йосиф, Василишин Теодор, Скробач Стефан.
В. 222. Бойчук Павло, Бойчук Анна.
В. 229. Роґірз Йосиф, Роґірз Анна.
В. 230. Сабо Яків, Кренціпрох Гаврило, Янів Ольга, Кренціпрох Марія.
В. 232. Ріпка Дмитро, Вацлавська Олена, Вацлавський Йосиф, Ріпка Марія.
В. 235. Проць Йосиф.
В. 237. Стецик Іван.
В. 238. Волощук Ілько, Войтків Олекса.
В. 239. Андрейчук Олекса.
В. 243. Маціях Олекса, Луцьків Іван, Луцишин Михайло.
В. 257. Світий Микола.
В. 267. Марченко Микита.
В. 268. Грицишин Микола.
В. 274. Сухар Марія, Каперис Іван, Магдич Іван, Магдич Марія, Лопушанський Теодор, Сухар Дмитро.
В. 276. Білас Григорій.
В. 278. Марич Федько.
В. 288. Фариняк Микола.
В. 293. Сокол Василь.
В. 295. Добош Стефан.
В. 297. Харей Іван, Фетко Василь.
В. 304. Рндзик Онуфрій, Мудзян Дмитро, Бирва Іван.
В. 309. Луіс Іван.
В. 317. Мельник Гаврило.
В. 318. Гродковська Анна.
В. 319. Пащенко Андрій.
В. 330. Аллен Марія, Різник Стефан, Хомяк Йосиф, Пухір Михайло, Андріший Іван, Гошляк Олекса, Пухир Іван, Мороз Онисько.
В. 333. Пилипко Настуня.
В. 336. Заремба Петро.
В. 351. Профета Іван, Корункевич Роман.
В. 357. Кузмик Микола.
В. 370. Онисків Теодор.
В. 385. Дяконюк Олекса, Федушко Григорій, Давидів Іван, Бородай Анастазія, Федорців Анна, Давидів Катерина, Гусак Мелянія, Друк Стефан, Бородай Йосиф, Друк Анна, Гілецька Анна, Гілецький Теодор, Федорців Павло, Гусак Микола, Процай Іван.
В. 392. Хавлітко Трофим.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 26. Солоденко Григорій.
В. 63. Дудзик Анна.
В. 69. Москалик Сенько, Москалик Катерина.
В. 96. Щурко Йосиф, Вавро Пилип, Вавро Емілія.
В. 108. Павлуцький Микола, Павлуцька Марія.
В. 110. Гула Олекса.
В. 121. Николайків Станислав, Николайків Варвара.
В. 126. Биян Дмитро, Биян Анна, Цебак Ігнатій.
В. 265. Гуцалюк Антін.
В. 271. Борик Андрій.
В. 274. Ґерґель Петро.
В. 289. Третяк Микола, Третяк Наталка.
В. 296. Демчина Юлія, Демчина Микола.
В. 316. Мачинський Олекса, Коритко Зофія.
В. 332. Куцак Йосиф.
В. 400. Кучмак Данило.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 10. Мадзик Данило.
В. 31. Олеяш Ілько.
В. 37. Шийка Олена.
В. 77. Фоца Андрій.
В. 78. Кіт Антін.
В. 95. Згіба Катерина.
В. 99. Ольшаницький Олекса.
В. 156. Захвея Михайло.
В. 229. Іванина Олена.
В. 337. Балюк Микола.
В. 384. Сирота Адам.
В. 388. Новосильський Дмитро.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця червня 1926 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	18.749
В місяци червни 1926 р. принято нових	124
В місяци червни 1926 р. принято нанови	47
В місяци червни 1926 р. принято з переступними листами	82
В місяци червни 1926 р. принято з інших кляс обезпечення	11
Разом	18.963
В місяци червни 1926 р. суспендовано	134
В місяци червни 1926 р. відійшли з перест. листами	26
В місяци червни 1926 р. відійшли до инших кляс обезпеч.	11
В місяци червни 1926 померли	12
Разом	183
З кінцем місяця червня 1926 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	18.780

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д.	на $ 100	18
В клясі А.	на $ 250	386
В клясі А.А.	на $ 500	5.621
В клясі В.	на $ 750	887
В клясі С.	на $1000	11.556
В клясі В.В.	на $1500	209
В клясі С.С.	на $2000	48

НОВІ РОДИ:

Обезпеченне платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	11
В клясі О-1000	на $1000	5
В клясі О-1500	на $1500	2
В клясі О-2000	на $2000	—
В клясі О-2500	на $2500	—
В клясі О-3000	на $3000	—

Обезпеченне платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	7
В клясі Р-1000	на $1000	11
В клясі Р-1500	на $1500	—
В клясі Р-2000	на $2000	1
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

Обезпеченне платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	11
В клясі Е-1000	на $1000	6
В клясі Е-1500	на $1500	—
В клясі Е-2000	на $2000	1
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—
Разом		18.780

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 2. Гопей Анна.
В. 15. Довган Лев.
В. 20. Іваницький Йосиф, Васько Іван, Васько Анна.
В. 28. Робак Іван, Харкавий Іван, Сопінка Іван, Сопінка Михайло, Сопінка Микола.
В. 29. Гривняк Михайло, Гривняк Стефан, Гривняк Олена, Гривняк Катерина, Гривняк Йосифина.
В. 42. Непик Анна.
В. 56. Федчак Григорій, Федчак Іван, Федчак Михайло.
В. 65. Гавраняк Анна, Гавраняк Марія, Налепа Андрій, Федош Петро, Гавраняк Василь, Гавраняк Дмитро, Пелещак Михайло.
В. 70. Павлина Катерина, Павлина Стефан, Павлина Стефанія.
В. 73. Костів Ольга.
В. 75. Саламін Ярослав.
В. 82. Лисик Григорій.
В. 94. Морозовський Богдан, Стефанюк Стефан, Стефанюк Анна, Стефанюк Павло.
В. 98. Вівчарик Зофія.
В. 107. Матейчук Йосиф.
В. 114. Нестор Михайло, Нестор Станислав, Нестор Анна, Поланський Лев.
В. 121. Яворська Михаліна, Свередюк Зофія.
В. 123. Булик Катерина.
В. 137. Кульчицька Марія, Кульчицька Олена.
В. 143. Стець Ольга, Стець Стефан, Вудник Лев.
В. 146. Бабій Володимир, Хомяк Микола.
В. 147. Андрухів Катерина, Андрухів Володимир, Шевчук Стефан.
В. 155. Стрелська Зофія, Стрелська Катерина.
В. 156. Іщук Ольга, Захвея Юліян.
В. 160. Варварчин Василь.
В. 177. Рекрут Ольга, Рекрут Евгенія, Рекрут Олена, Рекрут Марія.
В. 193. Філь Анна.
В. 200. Ґуйда Іван, Куземка Т. Володимир.
В. 206. Пророчок Стефан.
В. 211. Торбин Зофія.
В. 217. Матковський Евген.
В. 218. Корецький Михайло, Корецька Анна, Корецька Юлія, Корецька Марія, Корецька Олена.
В. 223. Дрозд Іван.
В. 234. Ґенеґа Петро, Гобер Василь.
В. 236. Багнюк Павлина.
В. 242. Коропчак Марія, Мазур Юлія.
В. 245. Сабат Михайло, Войтович Іван.
В. 248. Сушинська Юлія, Сушинський Йосиф.
В. 260. Пісьо Юстина, Пісьо Анна, Пісьо Феня, Пісьо Анастазія, Пісьо Петро.
В. 276. Бутрий Микола, Дністрян Параскевія, Прокопович Андрій, Дністрян Анна.
В. 281. Гамкало Олена.
В. 282. Гриник Маркіян, Гриник Анна, Безкоровайний Нестор.
В. 321. Кравчук Катерина, Лізовська Антоніна.
В. 338. Адамів Михайло, Адамів Ілько.
В. 363. Луцишин Стефанія.
В. 364. Яриґа Анна, Яриґа Марія, Яриґа Іван, Яриґа Семен.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 10. Яскілка Марія.
В. 64. Миленький Дмитро, Миленький Петро, Миленький Микола, Миленький Стефан.
В. 102. Шаваринський Йосиф.
В. 123. Торган Микола.
В. 241. Стрига Михайло.
В. 276. Васильчик Олекса, Васильчик Марія, Васильчик Ольга.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ (КАРТАМИ):

В. 98. Вівчарик Станислав, Вівчарик Олена.
В. 120. Вавро Катерина, Вавро Павло, Вавро Емілія.
В. 217. Третяк Марія.
В. 219. Савчук Стефанія, Шіпка Володимир.
В. 239. Стеців Стефанія, Стеців Іван.
В. 267. Хомик Володимир.
В. 388. Мороз Богдан.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК:

В. 1. Козяр Геня, Козяр Дмитро.
В. 7. Тима Анна.
В. 23. Мурянка Анастазія, Мурянка Марія, Мурянка Йосиф.
В. 51. Хробак Анна.
В. 61. Курчак Катерина, Курчак Юлія, Курчак Йосифина, Юріщак Іван, Юріщак Марія, Юріщак Людвіґа, Юріщак Йосиф, Юріщак Катерина.
В. 62. Бідей Василь, Бідей Анна, Бідей Катерина, Бідей Михайло, Бідей Петро.
В. 76. Ґадамус Стефан, Ґадамус Анна, Ґадамус Марія.
В. 87. Сухина Анна, Сухина Марія, Сухина Зофія, Сухина Катерина, Сухина Юлія.
В. 100. Яхвак Юлія.
В. 139. Чучман Олекса, Чучман Стефанія, Чучман Іван, Чучман Йосиф, Чучман Ґеновефа.
В. 143. Кошлайчук Василь, Кошлайчук Богдан.
В. 177. Франків Аполонія, Франків Пилип, Франків Едвард.
В. 182. Лещишин Іван.
В. 203. Кулявий Іван, Кулявий Йосиф, Кулява Катерина.
В. 230. Кренціпрох Стефан, Кренціпрох Богдан, Кренціпрох Ярослав, Кренціпрох Володимир.
В. 232. Ріпка Іван, Ріпка Михайло, Вацлавський Іван, Вацлавський Володимир.
В. 237. Сальо Станислав.
В. 276. Бутрий Микола.
В. 281. Гамкало Олена.
В. 296. Афтанас Розалія, Афтанас Йосиф, Афтанас Станислав, Афтанас Анна, Афтанас Стефан.
В. 298. Ковбаснюк Йоанна.
В. 330. Пухір Данило, Пухір Емілія.
В. 363. Гущак Стефан, Гущак Володимир.
В. 371. Семків Борислав, Семків Леокадія.
В. 385. Бородай Михайло, Бородай Анна, Бородай Франко, Давидів Анна, Давидів Василь, Давидів Йосиф, Давидів Марія, Друк Іван, Друк Василь, Друк Михайло, Друк Дмитро, Друк Микола, Федорців Омелян.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 69. Москалик Михайло, Москалик Анна.
В. 96. Вавро Катерина, Вавро Павло, Вавро Емілія.
В. 121. Николайків Петро, Николайків Микола, Николайків Марія, Николайків Михайло, Николайків Стефан.
В. 274. Ґерґель Анна, Ґерґель Марія.
В. 289. Третяк Марія.
В. 296. Демчина Богдан, Демчина Тарас, Демчина Володимир.
В. 316. Коритко Кароль, Мачинська Катерина.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 2. Боднар Михайло, Масинич Іван, Русняк Стефан, Воргач Юлія.
В. 28. Гоголь В. Василь.
В. 29. Гулик Петро.
В. 38. Гривняк Анна.
В. 42. Непик Теодор.
В. 50. Броніцький Михайло.
В. 61. Миканик Йосиф.
В. 63. Бобок Анна, Фундига Микола, Турко Іван.
В. 65. Левчик Анна.
В. 99. Лукач Михайло.
В. 126. Кузьмин Михайло.
В. 155. Крицька Марія, Косинська Олена, Мельник Катерина, Стрелська Анна.
В. 160. Притика Михайло.
В. 181. Познанський Володимир.
В. 183. Дороцький Юрій, Дороцька Катерина.
В. 208. Стаднір Евгенія.
В. 237. Цюник Марія.
В. 242. Смерек Юлія.
В. 245. Войтович Володимир.
В. 262. Шмайда Іван.
В. 296. Афтанас Яків, Мізюк Зофія.
В. 300. Шмідзен Марія.
В. 308. Венґір Марія.
В. 332. Баліцький Михайло.
В. 339. Роман Михайло, Сорока Марія, Сорока Калина.
В. 350. Бреян Йоанна.

ПОМЕРШІ ДІТИ:

В. 242. Мазур Олекса.
В. 288. Копчук Стефан.
В. 333 Савчак Петро.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця червня 1926 р. в У. Н. Союзі було дітий членів	11.424
В місяци червни 1926 р. принято нових	107
В місяци червни 1926 р. принято нанови	11
В місяци червни 1926 р. принято з перест. листами	12
Разом	11.554
В місяци червни 1926 р. суспендовано	79
В місяци червни 1926 р. відійшли з перест. листами	18
В місяци червни 1926 р. відійшли до повнолітних членів	38
В місяци червни 1926 р. померли	3
Разом	138
З кінцем місяця червня 1926 р. в У. Н. С. було дітий членів	11.416

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС ОБЕЗПЕЧЕННЯ.

В клясі 1-ій за 25 ц. місячної вкладки	11.148
В клясі 2-ій за 50 ц. місячної вкладки	268
Разом	11.416

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем місяця червня 1926 р. в У. Н. Союзі було:	
повнолітних членів	18.780
дітий членів	11.416
Разом всіх обезпечених	30.196

У В А Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць червень 1926 р. як суспендовані або виключені за неплаченнє місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статом організації, коли хотять і надальше були членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (липня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єсли цего не зроблять до кінця місяця липня 1926 р. то в серпни 1926 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятте) коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяци червни 1926 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци липни 1926 р., бо на другий місяць то є в серпни 1926 р. стратять всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦЯ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

(Продовження)

(6)

Беріссо, 18. марта, 1925.

16. с. м. вислав я Тобі 2-кілевий пакунок кави, вибачай, що обіцяв вислати на карнавал, а не вислав. Я підчас нього не був ані в Буйносі ані в Ля Пляті, — якось часу не було. Кава лучшої якости, коштує 2.40 (про кґ.) а оплата почтова досить висока, около $2.50. Мені говорив торговець, що як би дійсно хтів завести торговлю кавою між Америкою північною а полудневою, то спроваджувати впрост з Бразилії, бо тут кави не управляють. Тут подаю Тобі адреси двох фірм кольоніяльних в Бразилії, з котрими впрост зможеш порозумітись (фірми українські). Також там валюта стоїть значно низше чим тут, то вже з того взгляду може бути дешево. 1 доляр — 8.750 Мільрайса.

Коло мене на разі нема нічо нового; покищо роблю дальше на місци.

Тут сего літа проклята жара, в помешканню ціле літо майже до тепер температура понад 35° Цельзія. Від тої спеки чоловік як зачаджений. Дощу майже ціле літо не було, велика посуха, і врожай сього року не вдався.

Беріссо, 20. квітня, 1925.

Щодо виїзду на Велику Україну або до полуневої Америки, то заєсь булоб ліпше сюди. Бачиш там ще відносини економічні не полагоджені.

Влада там находиться в руках комуністичної партії, але не української, а московської, — бо лідерів української комуністичної партії в послідних часах в більшости поарештовано, за її жовтоблакитність, як кажуть московські комуністи. Думаю, що в кождого з нас не повинно бути ніякої ворожнечі до української радянської влади, **але щоб та влада була дійсно українська, а не експозитура Москви.** На жаль, там того немає. Централізм майже тойсам що і за Романових.

На мою думку, лучше є виїхати сюди до Пол. Америки, чи то до Арґентини, чи до Чіле, бо ці дві держави мають ще одну з ліпших державну господарку, а тим самим валюту. І на Україну можна їхати, тільки там треба бути готовим на всякі непредвиджені можливости і це є більше ризиковним. Наколиб Україна, най буде радянська, була в дійсности самостійна мала свій скарб, уряд, війско і т. и., тоді виїзд сюди не бувби гідним, але в даний час, коли чоловік, котрий має знання, може принести великі користи своїй суспільности — має бути залежним від першого ліпшого яничара, московсько-жидівського попихача, не варто. А всякі посади, чи то в державній службі, чи то в яких підприємствах промислових, дістають тільки комуністи і то не українські, а вірні московській централізації.

Беріссо, 1. червня, 1925.

Лист від Тебе одержав я 26. мая, однак спізнивсь з відписом, через те, що був в Буенос Айрес пять днів, хочу знайти якесь иньше місце. Тут справді я ще роблю, однак довше не зможу в цій фабриці продержатись, як через тутешню зиму. Я роблю цілий час в відділі, де перетоплюють товщі. Тут дуже горячо, а я ще від 916 року як був хорий на запалення легких, на груди не чуюсь конче здоровим — отже мені тут шкодить. Лікар говорив мені, що наколи роботи не зміню, щоб робити на свіжім воздусі, то можу дістати сухіт. В дома чувсь зовсім здоровим, хиба деколи як перестудився, кашляв, але се звичайно проходило. Тут і харчі богато відповіднійші, однак чуюсь богато слабшим як в дома. Мушу собі знайти якесь таке заняття, щоб робити на свіжім воздусі тай не по 11 годин денно як тут. Висмажитись що дня 11 годин в температурі 35 степенів Цельзія, після чого нема навіть апетиту до їди, а вертаюся з тої роботи, як пяний, голова все болить. Але тепер, як стало холоднійше, треба ще якийсь час продержатись, а з весною, як дістану яку роботу в столиці, то буду там, а ні, то виїду на провінцію.

Тут до Арґентини що дня приходить по кілька пароходів, котрі звичайно привозять по кілька тисяч людий. Можеш собі представити, що гектар землі тут в провінції Буенос Айрес, як в добрім положенню, близько желізниці, коштує більш як 1,000 долярів, — а в пров. Чако, де найбільше виводиться саранча, горяч, брак води до пиття, (є, але солена, на солодку трудно трафити) купити чакру, треба мати яких 5,000 долярів. Там вдаєсь добре цукрова троща і бавовна. Після війни, тут ціни на землю піднялись в десятеро. Тут богато господарюють в той спосіб, що беруть чакри в аренду. Звичайно, що наколи нема посухи, саранчі і граду, то в однім або двох роках можна заробити стільки, що на фабриці і за 10 літ того не заробиться, — але коли одно з тих нещасть випаде, то такий арендар приходить і стає під фабричну браму, або їде в Патаґонію. Я тут ще не їздив так богато, але малих господарств тут майже нема як в нас. Справді є під містами щось в роді огородників, котрі або мають свої участки по 12—15 гектарів, або винаймують, плекають саму ярину і приставляють до міст, при тім годують в великій скількости дріб, то се таке поплатне як і чакра, а меньше ризиковне. При тім богато займаються і пчільництвом. Але до того рівнож потрібно капіталу. Зількома соткоми нема що ріпатись до сього. Земля звичайно під таку „квінту", як вони називають, досить дорога. І щоби взятись за то, то треба семейному, бо се звичайне домове господарство. І при такій роботі (розумієсь як господар) чоловік чуєсь самостійним, від нікого незалежним. Але до всього потрібно гроший.

Беріссо, 10. червня, 1925.

Коло мене нема так нічо нового. Працюю дальше на місци, ще щоб через зиму, а там треба буде кудись рухатись.

Щоб так мати більше вільного часу, то міг би дещо малювати. А то з роботою проходить мені 12 годин, а часом то і більше. Дійсно, ся Арґентина, властиво чужосторонні капіталісти, заложили чисте ярмо на людий. До 1920 року було тут не згірше. Всюди був 8-ми годинний робочий день. Але в тім році були тут грізні заворушення, котрі правительство кріваво здавило на всі заставки, як то кажуть еміґрацію, тай витворились такі обставини. В тих фабриках консервових то така експльоатація, якої здаєсь нігде більше нема.

Платять по 55 ц. на годину, без ріжниці, чи то неділя, чи свято, чи нічна робота. Хиба хто робить на державній роботі, то тільки 8 годин а зверх, то має 50% більше. Але на такі роботи, то нашим людям дуже тяжко попастись. Принимають тільки Еспанців і Італійців. А на желізних дорогах, то ще більший визиск. В одній Патаґонії в копальнях нафти, платять дещо ліпше, але за те дорога туди коштує 92 долярів і там все дорожше.

В Буенос платять рівнож дещо більше, але там життя дороге, богато дорожше як в европейських містах. Сам не знаю, куди рухатись під весну, а на місци довший час не можу робити, бо чуюсь трохи хорий на груди. А в тих скотобійнях воздух просто убійчий. Щоб перепхати до вересня, а там дальше як не поїду в кампу, то до Патаґонії.

(Конець буде).